

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15717/2023
08.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., општина ..., чији је пуномоћник Небојша Милосављевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, Одељење у Нишу, ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2196/2022 од 10.01.2023. године, у седници већа одржаној 08.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2196/2022 од 10.01.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Куршумлији П 1232/21 од 23.05.2022. године усвојен је тужбени захтев и утврђено право својине тужиоца, као правног следбеника покојног АА (.... – 1942.), бившег из ..., ранијег власника одузетог пољопривредног земљишта решењем Народног одбора Среза Јастребачког број ... од 08.12.1954. године, у складу са тада важећим Законом о ПЗФ и конфискацији, а у смислу доцније донетог Закона о начину и условима признавања права по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискације због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа („Службени гласник РС“ бр. 18/91 ... 42/98), и то на непокретности катастарској парцели ... (привремени број 1) у КО ..., површине 0.79,32 ха (воћњак III класе), у ближе означеним мерама и границама детаљним тачкама, те је тужена обавезана да ово право призна и по правноснажности пресуде трпи правне последице предајом непокретности у државину тужиоцу и уписом права тужиоца код РГЗ, СКН у Блацу. Тужена је обавезана да тужиоцу надокнади парничне трошкове у износу од 129.800,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2196/2022 од 10.01.2023. године преиначена је првостепена пресуда, тако што је у целости одбијен тужбени захтев садржине као у изреци те пресуде као неоснован, те је одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, из свих дозвољених разлога одређених у ЗПП.

Ревизија је дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), па је Врховни суд испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парцеле број ... површине 0.58,10 ха и број ... површине 1.62,00 ха, ливада и шума у атару села ... су одузете од оца тужиоца у корист пољопривредног земљишног фонда решењем Народног округа Среза Јастребачког од 08.12.1954. године. Део овог земљишта, парцела која актуелно носи број .../... након одузимања није изузета из поседа и уписана је као својина сина тужиоца, који има исто име као деда. Правноснажним решењем Агенције за реституцију од 08.05.2014. године одбијен је захтев тужиоца, као правног следбеника оца за враћање у својину одузетог земљишта на основу члана 47. став 12. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу („Службени гласник РС“, бр. 72/2011 и 108/2013), пошто по одредбама члана 2. тог закона не постоји основ за враћање имовине одузете по прописима о формирању пољопривредног земљишног фонда.

Првостепени суд налази да су се стекли услови за враћање имовине из члана 1. Закона о начину и условима признавања права и враћању земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа („Службени гласник РС“ бр. 18/91 ... 42/98), па усваја постављени тужбени захтев позивом на одредбу члана 20. став 1. Закона о основама својинскоправних односа.

Другостепени суд не прихвата као правилну примену материјалог права на којој је заснована првостепена пресуда, из разлога што наведени Закон о враћању пољопривредног земљишта детаљно регулише услове и поступак за остваривање права на враћање земљишта које је прешло у друштвену својину по прописима и пољопривредном земљишном фонду, те орочава подношење захтева за враћање на 10 година од дана његовог ступања на снагу. Имајући у виду чињенице на којима је тужба заснована, тужилац право на имовину не може остварити у редовној парници. Осим тога, у смислу члана 231. ЗПП тужилац није доказао да су испуњени други услови да му се на спорној непокретности призна право својине по самом закону, на основу правног посла и наслеђивања у складу са чланом 20. став 1. Закона о основама својинскоправних односа.

Правилно је другостепени суд применио материјално право када је нашао да тужилац не ужива заштиту права на имовину у поступку пред редовним судом.

Према чињеничним наводима тужбе и утврђењу суда, правном претходнику тужиоца су у условима колективизације, решењем надлежног државног органа одузете

из својине парцеле пољопривредног земљишта и пренете у пољопривредни земљишни фонд, на ком акту јавне власти тужилац заснива захтев за повраћај имовине и утврђење својине на одговарајућој површини пољопривредног земљишта у својини тужене државе.

Право на повраћај одузетог пољопривредног земљишта по члану 1. став 1. Закона о начину и условима признавања права и враћању земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа („Службени гласник РС“ бр.18/91 ... 42/98), припада за земљиште које је одузето по основу Закона о пољопривредном земљишном фонду друштвене својине и додељивањем земље пољопривредним организацијама („Службени лист ФНРЈ“ бр. 22/53 са каснијим изменама) и за земљиште конфисковано због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа по прописима о обавезном откупу, под условима, на начин и у поступку утврђеним тим законом.

По члану 2. тог закона поступак по захтеву за враћање земљишта води и решење доноси комисија коју образује министар пољопривреде, шумарства и водопривреде на предлог скупштине општине, а по члану 3. став 1. ранији сопственик подноси захтев комисији преко општинског органа управе надлежног за имовинскоправне послове према месту где се земљиште налази, најдоцније у року од 10 године од дана ступања на снагу тог закона.

Наведеним законским одредбама регулисан је начин остваривања зајемченог права на имовину чланом 1. Протокола број 1. уз Европску Конвенцију за заштиту људских права и чланом 58. Устава Републике Србије. Правном претходнику тужиоца приватна својина је одузета 1954. године одлуком надлежног државног органа, након тог времена пољопривредно земљиште је било у друштвеној својини, а право на враћање земљишта у приватну својину он је могао остварити под условима који су прописани напред наведеним законом. Законодавац је орочио могућност остваривања права на повраћај имовине подношењем захтева надлежном управном органу у року од 10 година, који је почео да тече ступањем на снагу закона 27.03.1991. године и истекао дана 27. марта 2001. године. Стога, тужилац је због наступања преклузије изгубио право на повраћај одузетог земљишта и не може га остварити по општим правилима о стицању својине из члана 20. став 1. Закона о основама својинскоправних односа у парници коју је покренуо тужбом поднетом 19.09.2016. године.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић